

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ

Анотація. Розглянуто проблеми забезпечення соціально незахищених категорій громадян, запровадження формування нових фінансових ресурсів у страхових фондах, реформування соціального страхування.

Аннотация. Рассмотрены проблемы обеспечения социально незащищенных категорий граждан, внедрения формирования новых финансовых ресурсов в страховых фондах, реформирование существующего социального страхования.

Annotation. Problems of maintenance of socially unprotected categories of citizens, introductions of formation of new financial resources in insurance funds, reforming of existing social insurance are considered.

Ключові слова: соціальне страхування, пенсійна система, соціальні ризики.

Турбота про людей похилого віку займає центральне місце в державній політиці України. Її актуальність стає дедалі гострішою з огляду на складну демографічну ситуацію. У нашій країні проводиться пенсійна реформа, метою якої є приведення в пряму залежність розміру пенсії громадянина від його участі у фінансуванні системи. Реформа насамперед спрямована на відновлення пенсії як виплат, що пов'язані з трудовим вкладом, і встановлення диференційованого підходу у визначенні розміру виплат, залежно від тривалості страхового стажу та розміру внесків у Пенсійний фонд України.

В Україні дослідженням даної сфери займались чимало науковців : Даценко В. В., Махмудов Х. З., О. Морозова [1]. Розробленням багатьох законопроектів займалися такі відомі політики, як Сергій Тігіпко, Борис Зайчук та інші.

Необхідно відмітити, що у різні часи і в різних країнах питання соціального забезпечення вирішувалися по-різному: розв'язання їх через сімейне утримання непрацездатних, через благодійництво тощо. Проте ці заходи не мали системного характеру і послідовності, були скоріше окремими спробами вирішення проблеми, а не її комплексним розв'язанням.

Тому метою даної статті є аналіз існуючих механізмів соціального забезпечення та визначення шляхів щодо впровадження нових рівнів соціального страхування.

Одним з найпоширеніших у світі механізмів, за допомогою якого розв'язуються проблеми матеріального забезпечення непрацездатних членів суспільства, є система соціального страхування. Сутність полягає у формуванні учасниками страхової системи спеціальних (страхових) фондів, за рахунок яких здійснюється відшкодування витрат, що пов'язані з настанням певних подій.

Соціальне страхування покликане забезпечити захист людини від соціальних ризиків, тобто ризиків, що пов'язані з суспільною діяльністю людини, її здоров'ям, матеріальним забезпеченням у старості.

Захист від таких видів соціальних ризиків, як повна або часткова втрата працездатності та джерел існування в старості внаслідок інвалідності, у зв'язку із втратою годувальника є головною метою такого виду соціального страхування, як пенсійне.

З огляду на це головною функцією системи пенсійного страхування є формування у спеціальних страхових фондах фінансових ресурсів, необхідних для задоволення матеріальних і соціальних потреб учасників страхової системи в разі настання зазначених соціальних ризиків.

Відповідно основними завданнями системи пенсійного страхування являється створення та забезпечення функціонування страхових інституцій; акумуляція у страхових фондах необхідних фінансових ресурсів через цільові платежі страхувальників, тобто осіб, які спрямовують частину власних коштів на користь осіб, які потребують захисту від страхових ризиків; забезпечення збереження та відтворення цільового використання коштів страхових фондів; розподіл ресурсів страхових фондів між застрахованими особами в разі виникнення страхового ризику у вигляді страхових виплат – пенсій; регулювання відносин між учасниками страхової системи – страховиком, страхувальниками та застрахованими особами.

Будь-яка страхова пенсійна система як складова соціального страхування є за своїм змістом ринковим механізмом, у якому за допомогою правових і фінансово-економічних механізмів поєднуються інтереси та можливості всіх учасників системи.

Держава визначає принципи побудови, структуру, механізми функціонування страхової пенсійної системи, права та обов'язки її учасників, гарантує їх дотримання. За участю держави відбувається визначення основних соціально-економічних параметрів системи пенсійного страхування – розміри страхових внесків і пенсійних виплат, право на їх одержання.

Забезпечення економічної та фінансової стабільності, соціальної справедливості в пенсійному питанні вже сьогодні вимагає запровадження в Україні багаторівневої пенсійної системи, елементи якої успішно апробувалися упродовж багатьох років у цивілізованих країнах. З урахуванням цього досвіду пенсійна реформа в Україні проводиться за трьома напрямками (рівнями): реформування державної солідарної системи (1 рівень), створення обов'язкової накопичувальної системи персональних пенсійних рахунків (2 рівень) і добровільної системи недержавного пенсійного забезпечення (3 рівень). Вважається, що запровадження нової пенсійної системи забезпечить отримання загального розміру пенсійних виплат на рівні 60 – 70 % середньої заробітної плати, що відповідатиме світовим стандартам соціального забезпечення цієї категорії громадян. Близько 50 % цих виплат складатиме частка коштів, що накопичуватиметься в недержавних пенсійних фондах, банківських установах і страхових компаніях, систему яких ще належить створити. У рамках цієї системи будуть фінансуватися і дострокові пенсії [2].

Отже, пенсійне реформування – складний багаторівневий механізм, реалізація якого стане можливим за умови створення і функціонування професійних пенсійних систем за участі роботодавців, працівників та недержавних пенсійних фондів або інших фінансових установ.

Література: 1. Морозова О. Міжнародні стандарти побудови пенсійної системи / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. – 2005. – № 1 (13). – С. 16–17. 2. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3668-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.